

Zespół Aspergera – charakterystyka objawów

Coraz częściej spotykamy się z diagnozą Zespołu Aspergera. ZA jest podtypem całościowych zaburzeń rozwoju występujących u dzieci. Najczęściej diagnozę stawia się po ukończeniu przez dziecko 6 roku życia. Wcześniej charakteryzuje się te zaburzenia jako spektrum autyzmu. Jednak nie zawsze tak jest. Niekiedy diagnozę otrzymują dużo starsze dzieci. Dzieje się tak m. in. dlatego, że występujące objawy nie zawsze są utożsamiane przez specjalistów jako ZA. O tym, czy dziecko posiada takie zaburzenie decyduje zespół specjalistów (lekarz psychiatra, psycholog, pedagog, czasami neurolog). Zdarza się, że taką diagnozę może postawić sam lekarz psychiatra, jednak powszechne jest wieloaspektowe podejście w tej kwestii.

Okres niemowlęcy:

Już pierwsze objawy zaburzeń ze spektrum autyzmu można zaobserwować w niemowlęctwie. Niepokojące sygnały to:

- * pierwszy uśmiech pojawia się później aniżeli około 2-3 m.ż
- * brak fiksacji na twarzy opiekuna,
- * nie występuje gaworzenie lub jest ono monotonne,
- * mimika jest zubożała,
- * dziecko może być bardzo wrażliwe na niektóre dźwięki, zapachy, rodzaj tkanin.

W okresie wczesnodziecięcym około 1-2 roku życia:

- * nie mówi lub mowa jest atypowa (powtarzanie ciągów sylab bez znaczenia, zasłyszanych słów, które wypowiada w sposób niekierunkowy),
- * nie reaguje na imię,
- * można odnieść wrażenie, że nie słyszy, kiedy do niego mówimy,
- * nie wchodzi w relacje i interakcje z innymi ludźmi,
- * przejawia stereotypowe zachowania i zabawy (na przykład: trzepie rączkami, używa nietypowych przedmiotów do zabawy, układa zabawki w długie rzędy),
- * nie nawiązuje kontaktu wzrokowego,

- * nie posługuje się gestem wskazującym,
- * nie komunikuje się w sposób pozawerbalny,
- * nie naśladuje czynności osób dorosłych,
- * nie wykonuje prostych poleceń (usiądź, daj),
- * nie rozumie mowy,
- * ma trudności z koncentracją uwagi.

Okres przedszkola:

- * mowa schematyczna, specyficzne słownictwo,
- * nadal występują trudności z utrzymaniem kontaktu wzrokowego,
- * nie nawiązuje „typowych” relacji z rówieśnikami, nie uczestniczy w zabawie,
- * nie występuje zabawa funkcjonalna, „w udawanie”,
- * zachowania są sztywne, stereotypowe, mogą pojawić się schematyczne zachowania (pewne czynności są zawsze wykonywane w ten sam sposób),
- * dziecko przejawia specyficzne zainteresowania, dotyczące wąskiej dziedziny. W tym obszarze może posiadać szeroką wiedzę,
- * nie potrafi wykonać czynności samoobsługowych lub wykonuje je w niewielkim zakresie (nieadekwatnie do wieku rozwojowego),
- * trening czystości zazwyczaj nie jest zakończony (może nie sygnalizować potrzeb fizjologicznych),
- * występuje duża wybiórczość w jedzeniu,
- * objawy zaburzeń sensomotorycznych są bardzo widoczne,
- * występują różnego rodzaju autostymulacje,
- * dziecko nie rozumie typowych zagrożeń i sytuacji niebezpiecznych (auta, na ulicy, gorąca woda),

Typowe objawy zespołu Aspergera:

Okres szkoły:

- * trudności z nawiązywaniem relacji,
- * trudności z rozumieniem intencji innych,
- * brak umiejętności nawiązywania, podtrzymywania i kończenia rozmowy,
- * mocno ograniczone rozumienie żartów i ironii (dosłowne traktowanie wypowiedzi innych),
- * specyficzne zainteresowania (wąska dziedzina, w której potrafią być swego rodzaju specjalistami),
- * nie potrafią podejmować rywalizacji,
- * nie radzą sobie z porażką /często jej nie przyjmują,
- * postępowanie zgodnie ze schematem, duża niechęć do zmian,
- * trudności z adaptacją do otoczenia/określonej sytuacji powodującą stres,
- * niska samoocena i wysoki samokrytycyzm,
- * brak wytrwałości do kontynuowania działania,
- * trudności z utrzymaniem uwagi na zadaniu,
- * duża fluktuacja związana ze specyficznymi zainteresowaniami,
- * brak właściwej organizacji pracy,
- * trudności z panowaniem nad tym, co dzieje się w danej sytuacji.

Osoby dorosłe z Zespołem Aspergera

Zazwyczaj autyzm zostaje zdiagnozowany we wczesnych latach życia, natomiast zdarzają się sytuacje gdy diagnoza zostaje przeprowadzona dopiero u dorosłych osób. Do diagnozy osób dorosłych wykorzystuje się narzędzia i pomoce diagnostyczne dostosowane do wieku osoby. Szczególną uwagę zwraca się również na jej codzienne funkcjonowanie. Podobnie jak dzieci z autyzmem, osoby dorosłe mogą mieć trudności z relacjami międzyludzkimi, przekazywaniu komunikatów werbalnych czy wykazywać niechęć do zmian. Osoby dorosłe, u których autyzm został zdiagnozowany wcześniej, dzięki wprowadzeniu oddziaływań terapeutycznych mogą nabyć umiejętności pozwalające im żyć samodzielnie, pracować i funkcjonować w społeczeństwie.

Beata Buczek-Fornal - psycholog